

Ukraina: sukces nowego korytarza czarnomorskiego

Sławomir Matuszak

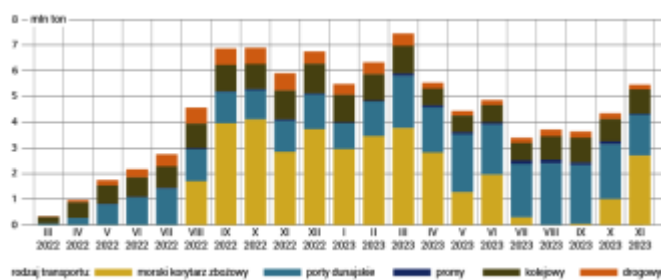
19 grudnia wicepremier ds. odbudowy Ukrainy i minister infrastruktury Ołeksandr Kubrakow poinformował, że w ciągu czterech miesięcy funkcjonowania ukraińskiego korytarza na Morzu Czarnym udało się nim wyeksportować 10 mln ton towarów, z czego blisko 5 mln ton przypadło na produkty rolne. W tym okresie porty w Odessie, Czarnomorsku i Piwdennem przyjęły 337 statków, a kolejnych 79 ma zostać obsłużonych w najbliższym czasie. 11 stycznia Turcja, Bułgaria i Rumunia planują podpisać porozumienie w sprawie rozminowywania zachodniej części akwenu Morza Czarnego. Kijów ma również otrzymać z Wielkiej Brytanii dwa niszczyciele min.

Komentarz

- Po tym jak 17 lipca Rosja wycofała się z Czarnomorskiej Inicjatywy Zbożowej (zob. [Rosyjska gra z Zachodem: Moskwa wycofuje się z umowy zbożowej](#)), w sierpniu Ukraina zaproponowała wytyczenie nowej trasy biegnącej wzdłuż jej wód terytorialnych w kierunku Rumunii. W pierwszych tygodniach ze szlaku skorzystało pięć statków, które stały zablokowane od początku wojny, a od 16 września do portów zaczęły przyplывать nowe jednostki i ich liczba systematycznie rosła: w ciągu pierwszych 30 dni było ich 31, a przez kolejne półtora miesiąca – już 170.
- Uruchomienie nowego korytarza wpłynęło pozytywnie na eksport ukraińskiej produkcji rolnej, który w listopadzie osiągnął najwyższy od sześciu miesięcy poziom (zob. wykres). Ponadto, w przeciwieństwie do poprzedniego korytarza zbożowego, wykorzystanie nowej trasy nie jest ograniczone wyłącznie do eksportu żywności, lecz służy ona także do sprzedaży zagranicznej innych towarów, przede wszystkim rudy żelaza i wyrobów hutniczych. Potencjalnie pozwoli to Ukrainie na zwiększenie produkcji przemysłowej w tym sektorze, który przed wojną był zorientowany głównie na eksport i uzależniony od drogi morskiej.
- Najpoważniejsze wyzwania związane z nowym szlakiem dotyczą bezpieczeństwa. Rosja nie zaprzestaje ataków na ukraińską infrastrukturę portową, a w listopadzie miał miejsce przypadek trafienia rakietą w statek pod banderą Liberii, do czego doszło w chwili, gdy wpływał on do jednego z portów. Mimo ofiar incydent nie doprowadził do sparaliżowania ruchu na nowej trasie. Poza bezpośrednimi atakami problemem są pływające miny, dlatego trójstronna inicjatywa rozminowywania zachodniej części Morza Czarnego ma istotne znaczenie dla zwiększenia bezpieczeństwa żeglugi.
- Rosyjska Flota Czarnomorska (RFCz) ma ograniczone możliwości sparaliżowania ruchu statków na prawie 200-kilometrowym odcinku ukraińskich wód terytorialnych (od okolic

Odessy do delty Dunaju). W obliczu ukraińskich uderzeń rakietowych w krymskie porty oraz ataków dronów morskich w ciągu 2023 r. agresor skoncentrował przeważającą część swoich okrętów wojennych w Noworosyjsku, prawie 600 km w linii prostej od Odessy. Dystans ten nie pozwala na użycie podstawowych środków rażenia stosowanych zazwyczaj przeciw statkom handlowym, z wyjątkiem drogich i deficytowych pocisków manewrujących typu Oniks i Kalibr. Z kolei w obawie przed ukraińskimi pociskami przeciwokrętowymi i obroną przeciwlotniczą Rosjanie unikają operowania na morzu i w powietrzu na zachód od Sewastopola. Wszystko to sprawia, że bezpośrednie uderzenia okrętów i samolotów bojowych RFCz na statki pływające nowym korytarzem są obarczone dużym ryzykiem. Zagrozić mogą im jednak drony morskie, których wprowadzenie do służby agresor ostatnio zapowiedział.

Wykres. Miesięczny eksport ukraińskiej produkcji rolnej od wybuchu wojny w podziale na środki transportu

Źródła: Ministerstwo Polityki Rolnej i Żywności Ukrainy, Humanitarian Data Exchange, Spike Brokers.